

Szerkesztőbizottság: Jókai Anna (elnök),
Báger Gusztáv, Csontos János, Fehér Béla,
Horváth Antal, Kalász Márton, Kő Pál,
Salamon Konrád, Szakály Sándor

Főszerkesztő: Oláh János

E-mail: foszerkesztzo@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7035

Olvasószerkesztő, tanulmány: Rosonczy Ildikó

E-mail: tanulmany@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7033

Vers, könyvkiadás: Szentmártoni János

E-mail: vers@magyarnaplo.hu
konyvkiadas@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7032

Próza: Bíró Gergely

E-mail: proza@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7031

Nyitott Műhely: Ekler Andrea

E-mail: nyitottmuhely@magyarnaplo.hu

Európai Figyelő: Jávorszky Béla és Bellus Ibolya

E-mail: europaifigyelo@magyarnaplo.hu

Könyvszemle: Erős Kinga

E-mail: kritika@magyarnaplo.hu

Tördelőszerkesztő: Molnár Csenge-Hajna

Borító: Zách Eszter

Ügyintézők: Cech Vilmosné, Nagymé Paládi Judit

Terjesztés: Zsiga Kristóf

E-mail: elofizetes@magyarnaplo.hu
hirdetes@magyarnaplo.hu

A szerkesztőség címe (Írott Szó Alapítvány)

1092 Bp., Ferenc krt. 14.

Levelezési cím:

1450 Budapest, Pf. 77.

Számlázási cím: **1062 Bp., Bajza u. 18.**

Telefon/fax: **413-6672; 413-6673**

Szerkesztőségi mobil:

(70) 388-7034

Elektronikus levélcímünk:

info@magyarnaplo.hu

Elérhetőségünk a világhálón:

www.magyarnaplo.hu

Kiadja az Írott Szó Alapítvány (1092 Bp., Ferenc krt. 14.) és a Magyar Napló Kiadó Kft. (1062 Bp., Bajza utca 18.). Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága (1080 Bp., Orczy tér 1.). Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, emailen (hirlapelofizetes@posta.hu), faxon (303-3440) egy évre 7392 Ft, fél évre 3864 Ft. További információ: 06-80-444-444 Külföldi előfizetés: a szerkesztőség címén. Az előfizetési díj egy évre postaköltséggel együtt 60 USD vagy 50 EURO, mely átutalható a HVB-Bank Hungary Rt. (1065 Bp., Nagymező utca 44.) 10918001-00000421-10290001 számú számlára, vagy bankcsekken elküldhető a szerkesztőség címére. Nyomda: Mackensen Kft. 1139 Bp., Frangepán utca 12–14.

Meg nem rendelt kéziratot nem örüink meg és nem küldünk vissza. Minden felbélyegzett, válaszborítékkal ellátott levélre válaszolunk. Muta-tópéldány kérhető, megrendelés leadható a szer-kesztőségben.

A címlapon **Ferdinandy György**
(Zách Eszter felvétele)

Isten lehelete

Az idő talán egyenesen Isten lehelete, a teremtéssel egylényegű elem. Hozzá – a megszemélyesített időhöz – intézett versében, az *Új esztendei gondolatokban* Csokonai is erre a kérdésre keresi a választ.

„Téged szült-e a világ?

Vagy a világot is te szülted éppen?”

Tudja, az idő természetét, eredetét kutatni reménytelen feladat, bizonyossággal önmaga felől csakis az érintett szolgálhatna, de az idő nem felel, az idő hallgat. Végtelenül távol van tőlünk, ugyanakkor végtelenül közel, hiszen létünk minden pillanatában, utolsó sejtünkig foglyai vagyunk. Se előre, se hátra, se jobbra, se balra, se lefelé, se fölfelé, semerre, egyetlen mocsanásnyi kitérőt sem tehetünk.

A térben bármilyen keresztúthoz érünk, van választásunk, az idő azonban mindezt nem teszi lehetővé számunkra. Hiába illeszti negyedik dimenzióként a matematika világrend-magyarázatába, a halandó ember a már-már kikezdehetetlen logika ellenére is érzi, az idő lényege nem a megmagyarázható tulajdonságok tartományában található, egészen másutt, valahol a mítoszok közelében. Onnan röp-pen föl, s oda tér vissza Csokonai szerint is:

„Eszteink sasszárnyakon repülnek;

Vissza hozzánk egyik se jő,

Mind a setét chaos ölébe dülnek.”

A digitális időmérő percenélisei, a kakukkos óra fogaskerekeinek kattogása nem az idő lényegéből fakadó jelzések, csupán a „véges ész” reflexei.

„Oh idő, te egy egész!

Nincs neked sem kezdeted, se véged?

És csupán a véges ész

Szabdalt fel apró részzeidre téged.”

Amikor még az ok-okozatiság törvényei között botladozó ész és a mindenség kábulatába feledkezett hit egyenlő joggal mérlegelték létünk esélyeit, az időbe vettség fordulópontjaként közös megegyezéssel karácsony éjszakáját nevezték meg, azt az éjszakát, amikor a Föld a sötétben lüktető űr felől lassan a fény felé fordítja ráncos, öreg arcát.

Amikor még a mezei munka határozta meg napjainkat, nem volt szükség órá-ra, mindent a természetre bízunk. A napfelkelte, a napnyugta, az árnyékok rövi-dülése, elnyúlása mindennek kijelölte az idejét.

Gazdaember az idő múlását szüret után a bor viselkedésével mérte. November, december táján az őszi munkák elültével egyre gyakrabban kaptattot fel a „hőgybe” – Somogyországban így nevezik a szőlőhegyet –, hogy meghallgassa, érik-e már a bor, s vele együtt – karácsonyra, új esztendőre – az idő is. A születő bort nemcsak hallgatni, de megízlelni is illet. Csokonaival koccintva valahogy így:

„Még ugyan a borom nem forrt ki egészen,

De semmi, potomra minnek heverésszen?

Most még jobban esik, mert édes valóba,

S különben sem látszik színe a kancsóba.

És ha az elsőtől még kedved nem duzzad,

A másik kancsót is körömhegyig húzzad.

Magam is így fogok teutánad tenni:

Török, szakad, még is vígan kell ma lenni.”

November táján még kancatej színe van a bornak, must-íze, és buborékok keringenek benne, mint a zsögödi gyógyfürdő rozsdaszín vizében. Újévre aztán hirtelen letisztul, legalábbis öreg pincékben ez a szokása. És ekkor visszatükröz-dönek benne a késő őszi bogyoérlelő napsugarai. Vissza az egész verejtékkel, de-rűvel telített esztendő. Mintha megtaláltuk volna az elmúlás oldószerét, mintha mégsem kellene mindennek úgy lennie, ahogyan van.

Oláh János

Oláh János: <i>Isten lehelete</i>	1
---	---

LÁTHATÁR

Ágh István: <i>Rokokó</i>	3
Monoszló Dezső: <i>Töprengés; Szívátültetés; Egy tincs...; Kérdések; Óhaj; Talány; Elégia; Látvány</i>	4
Takács Zsuzsa: <i>Egy lakás fölszámolása</i>	5
Ferdinandy György: <i>Régi, szép idők</i>	6
Horváth Elemér: <i>Ágoston tandíja; tzara horáciust olvas; tüntetésen</i>	15
Lehóczky Ágnes: <i>Budapesti beszélgetések</i>	16
Faludi Ádám: <i>Hogyan teremtettem a világot</i>	18
Boldogh Dezső: <i>Feljegyzések...</i>	22
Hegedűs Imre János: <i>A befejezetlen interjú (In memoriam Beke György)</i>	24
Fecske Csaba: <i>Akik elmentek; Séta</i>	26
Móser Zoltán: <i>Népdalok, balladák, közmondások, töredékek</i>	27
Bacsik Lüszi: <i>Vágányzár</i>	32

NYITOTT MŰHELY

Szentmártoni János: „ <i>A dolgok csak akkor történnek meg, ha elmesélem őket</i> ” (Beszélgetés Ferdinandy Györggyel)	37
--	----

NÉZŐPONT

Nagy Gábor: <i>Prózamesterek (Oravecz Imre, Rott József, Csenger Levente)</i>	54
---	----

KÖNYVSZEMLE

Ekler Andrea: <i>A túlélők várakozása (Ágh István: Októberi fogadalom)</i>	59
Bereti Gábor: <i>Emelkedő égtájak (Serfőző Simon: Megfordult égtájak)</i>	61
Zsávolya Zoltán: <i>Az elgondolkoztató alapzat (Jász Attila: XANTUSiana avagy egy regényes élet kalandjai)</i>	63
Wutka Tamás: <i>Sokszínű egység (Vilcsék Béla: A telített pillanat)</i>	65
Szabó László: <i>Új néprajzi kismonográfia a Csokonai-hagyományokról (Lukács László: Csokonai a néphagyományban)</i>	66
Rosonczy Ildikó: „ <i>Ki figyel a magyar kultúrára?</i> ” (L. Simon László: <i>Versenyhátrány. A (kultúr)politika fogságában</i>)	68

Számunkat Bernáth Aurél *Szelíd bestiárium* című kiállításának anyagával illusztráltuk.

A műveket az ARTE Galéria és Aukciós Iroda

(Bp., V., Ferenczy István u. 14.) bocsátotta rendelkezésünkre.

További információ: Marsó Diana (20) 477-4228

A kiállítás 2008. január 18-ig tekinthető meg.